

نظام پرداخت حقوق و دستمزد (کتاب راهنمای محاسبات)

دکتر محمد صادقی

محسن صیدی

مرداد ماه ۱۴۰۱

شناسنامه کتاب

سرشناسه : صادقی ، محمد ، ۱۳۴۱.

عنوان و نام پدیدآور : نظام پرداخت حقوق و دستمزد (کتاب راهنمای محاسبات) /

محمد صادقی، محسن صیدی.

مشخصات نشر : تهران: فوزان کتاب، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۳۹۱ ص:؛ جدول، نمودار.

ب اول

قیمت: ۲,۳۵۰,۰۰۰ ریال.

شابک: ۳ - ۱۰ - ۵۸۶۹ - ۶۲۲ - ۹۷۸ .

تیراژ ۵۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیپا.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: حقوق و دستمزد - ایران - نظام های پرداخت - نمونه پژوهی

Wage payment systems - Iran - Case studies

موضوع: حقوق و دستمزد - ایران - حسابداری

Wages - Iran - Accounting

موضوع: ایران - کارمندان و کارکنان - حقوق و مزایا - نمونه پژوهی

Iran - Officials and employees - Salaries , etc. - Case studies

شناسه افزوده : صیدی، محسن، ۱۳۴۵.

رده بندی کنگره: HD ۴۹۲۷.

رده بندی دیویی: ۳۳۱/۲۱.

شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۴۳۱۴۹.

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا.

عنوان	شماره صفحه
پیشگفتار	۱۳

فصل ۱ - مبانی قانونی حقوق و مزایای

کارکنان قراردادی تابع قانون کار	۳۰ - ۱۷
مقدمه	۱۹
تاریخچه قانون کار در جهان	۲۰
۱- دوران قبل از انقلاب صنعتی	۲۰
۲- دوران عصر صنعتی	۲۰
۳- دوران بعد از انقلاب صنعتی	۲۰
تاریخچه قانون کار در ایران	۲۱
قانون کار - مصوب سال ۱۳۲۵	۲۱
قانون کار - مصوب سال ۱۳۲۸	۲۲
قانون کار - مصوب سال ۱۳۳۷	۲۳
قانون کار - مصوب سال ۱۳۶۹	۲۴
کار و کارگر در قانون اساسی	۲۵
قرارداد کار و حقوق کار	۲۶
تعاریف و مفاهیم	۲۶
انواع قراردادهای کار	۲۸

فصل ۲ - نحوه محاسبه آیتم‌های حقوق و مزایای

کارکنان قراردادی (تابع قانون کار)	۱۳۱ - ۳۱
مقدمه	۳۳
آیتم‌های حقوقی	۳۴

۳۶	بخش اول - آیتم‌های مستمر
۳۶	الف- آیتم‌های قانونی
۳۷	۱- مزد شغل، مزد ثابت و یا مزد مبنا
۴۰	۲- مزد سنوات (پایه)
۴۳	۳- فوق العاده بازار کار (حق جذب)
۴۳	۳/۱- فوق العاده بازار کار نیروهای قراردادی شرکت خدمات اداری شهر
۴۵	۳/۲- فوق العاده بازار کار نیروهای قراردادی موسسه هادیان شهر
۴۷	۳/۳- فوق العاده بازار کار کارگران رسمی شهرداری تهران
۴۸	۴- نرخ دستمزد کارگران رسمی
۷۱	۵- نرخ رتبه کارگران رسمی
۷۳	۶- ترفیع پایه کارگران رسمی
۷۴	۷- پایه سربازی کارگران رسمی
۷۵	۸- مزایای ایثارگری
۸۱	ب- مزایای رفاهی
۸۱	۱- عائله مندی (حق اولاد)
۸۲	۲- بن کارگری و حق خوار و بار
۸۳	۳- کمک هزینه مسکن
۸۵	ج- سایر مزایا و پرداخت‌های قانونی
۸۵	۱- عیدی و پاداش سالیانه
۸۷	۲- سنوات پایان خدمت
۸۹	۳- بازخرید ذخیره مرخصی
۹۳	بخش دوم- آیتم‌های غیر مستمر
۹۳	۱- اضافه کاری
۹۶	۲- تعطیل کاری
۹۷	۳- شب کاری
۹۸	۴- نوبت کاری
۱۰۰	۵- فوق العاده مأموریت

بخش سوم- آیتم‌های ناشی از عرف یا رویه کارگاه (شهرداری تهران)	۱۰۲
۱- کارانه عملکرد (سایر)	۱۰۲
۲- ماندگاری شغل	۱۰۶
۳- فوق العاده مناطق خاص (حق حاشیه)	۱۰۷
۴- ناهار	۱۰۹
۵- هزینه ایاب و ذهاب	۱۱۰
جدول حقوق و مزایا	۱۱۲
نمونه قرارداد	۱۱۳
نمونه فیش حقوقی	۱۱۷
کسورات کارکنان تابع مقررات قانون کار و تامین اجتماعی	۱۲۱
الف- کسور بیمه و بازنشستگی	۱۲۲
ب- مالیات	۱۲۳
بازنشستگی و وظیفه	۱۲۴
نحوه تعیین حقوق (مستمری) بازنشستگی	۱۲۵
بیمه بیکاری	۱۲۷
برداشت‌های قانونی کارفرما از حقوق کارگران تابع قانون کار	۱۳۰
موارد عدم پرداخت حقوق	۱۳۱

فصل ۳- مقررات اداری و استخدامی و مبانی قانونی

حقوق و مزایای کارمندان ثابت و رسمی	۱۵۰-۱۳۳
مقدمه	۱۳۵
انواع کلی مقررات استخدامی کشور	۱۳۵
قوانین اداری و استخدامی	۱۳۶
۱- قانون وظایف - مصوب سال ۱۲۸۷	۱۳۶
۲- قانون استخدام کشوری - مصوب سال ۱۳۰۱	۱۳۷
۳- قانون استخدام کشوری - مصوب سال ۱۳۴۵	۱۳۹
۴- قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب سال ۱۳۷۰	۱۴۲

۵- قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب سال ۱۳۸۶ ۱۴۶

فصل ۴ - نحوه محاسبه حقوق و مزایای

کارمندان ثابت و رسمی ۳۰۰ - ۱۵۱

مقدمه ۱۵۳

آیتم‌های حقوق و مزایا ۱۵۳

بخش اول - آیتم‌های حقوق و مزایا ۱۵۷

۱- حقوق مبنا ۱۵۷

الف- عدد مبنا ۱۵۷

ب- ضریب حقوق ۱۶۳

۲- افزایش سنواتی ۱۷۶

۳- افزایش سنواتی بسیج ۱۸۱

۴- فوق العاده شغل ۱۸۴

۵- فوق العاده شغل ارزشیابی سالیانه ۲۰۶

۶- تفاوت حداقل حقوق ۲۱۲

۷- تفاوت بندی تبصره ۱۲ ۲۱۶

۸- تفاوت جز یک بند الف تبصره ۱۲ ۲۱۸

۹- فوق العاده حق جذب ۲۲۳

۱۰- فوق العاده ویژه کارشناسی ۲۳۰

۱۱- تفاوت حداقل حقوق ماده ۶ ۲۳۵

۱۲- فوق العاده شرایط محیط کار ۲۴۰

۱۳- فوق العاده حراست ۲۴۷

۱۴- فوق العاده گزینش ۲۴۹

۱۵- فوق العاده جذب اعضای هیات‌های رسیدگی به تخلفات اداری ۲۵۱

۱۶- فوق العاده صعوبت شغل ۲۵۴

۱۷- فوق العاده ایثارگری ۲۵۵

۱۸- حق جذب غیر مستمر (فوق العاده تعدیل) ۲۵۶

۲۶۶	۱۹- تفاوت تطبیق
۲۷۰	۲۰- حق تاهل (کمک هزینه عائله مندی)
۲۷۳	۲۱- حق اولاد (کمک هزینه اولاد)
۲۷۵	۲۲- ما به التفاوت همترازی ماده ۸
۲۸۱	۲۳- کاهش ناشی از اجرای جز یک بند الف تبصره ۱۲
۲۸۳	محاسبات نهایی
۲۸۵	بخش دوم - آیتم‌های مزایای غیر مستمر
۲۸۵	۱ - اضافه کاری
۲۸۸	۲- تعطیل کاری
۲۹۱	۳- شب کاری
۲۹۳	۴- کمک هزینه مسکن

فصل ۵ - حسابداری حقوق و دستمزد ۳۱۶ - ۳۰۱

۳۰۳	مقدمه
۳۰۴	چگونگی پرداخت حقوق و دستمزد
۳۰۴	۱- روش سنتی - دستی
۳۰۴	۲- روش پیشرفته - مکانیزه
۳۰۵	مراحل اجرای روش مکانیزه
۳۰۵	سیستم‌های مکانیزه پرداخت حقوق و دستمزد
۳۰۶	فواید استفاده از نرم افزار پرداخت حقوق
۳۰۶	فواید سیستم پرداخت خودکار
۳۰۷	واحدهای سازمانی مرتبط با سیستم حقوق و دستمزد
۳۰۷	۱- اداره کارگزینی
۳۰۸	۲- اداره حضور و غیاب
۳۰۸	۳- اداره حقوق و دستمزد
۳۰۹	۴- اداره پرداخت
۳۱۰	مراحل محاسبه حقوق و دستمزد

۳۱۰	 روش‌های پرداخت حقوق و دستمزد
۳۱۲	 جمع آوری و نگهداری اطلاعات شخصی پرسنل
۳۱۲	 صدور احکام پرسنلی
۳۱۳	 جمع آوری کارکرد ماهیانه کارکنان و تنظیم لیست حقوق و دستمزد
۳۱۵	 لیست نهایی حقوق و دستمزد
۳۱۵	 صدور سند حسابداری حقوق و دستمزد
۳۱۵	 مراحل حسابداری حقوق و دستمزد

فصل ۶ - منابع و مآخذ ۳۲۰ - ۳۱۷

فصل ۷ - پیوست‌ها ۳۹۱ - ۳۲۱

.....	پیوست شماره ۱ - متن مصوبات شورای عالی کار در مورد حقوق و مزایای کارکنان تابع مقررات کار و تامین اجتماعی
۳۲۳ - ۳۴۲	 از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱
.....	پیوست شماره ۲ - فهرست مصوبات هیات وزیران در مورد حقوق و مزایای کارمندان رسمی تابع قانون نظام هماهنگ
۳۴۳ - ۳۴۶	 پرداخت از سال ۱۳۷۴ تا ۱۴۰۱
.....	پیوست شماره ۳ - متن مصوبات هیات وزیران در مورد حقوق و مزایای کارمندان رسمی تابع قانون نظام هماهنگ پرداخت
۳۴۷ - ۳۷۱	 از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱
.....	پیوست شماره ۴ - متن مصوبات هیات وزیران در مورد افزایش فوق العاده حق جذب سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹
۳۷۳ - ۳۷۷	
.....	پیوست شماره ۵ - جدول حقوق و فوق العاده شغل مشمولان ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت
۳۷۹ - ۳۹۱	 (همترازی ماده ۸) از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷

پیشگفتار

از دهه ۱۹۹۰ میلادی به بعد، رشد و توسعه نیروی انسانی، افزایش توان و مهارت نیروی کار، برانگیختگی و بکارگیری خلاقیت و دانش کارکنان، در تمام سطوح سازمان، برای مدیران، یک اولویت استراتژیک محسوب شده و همچنان می‌شود. سرمایه انسانی در دنیای پیچیده امروزی، مهمترین دارایی هر سازمانی است. انگیزاننده‌های متعددی بر بهره‌وری و کیفیت نیروی انسانی تاثیر می‌گذارد. تشویق، تحسین و احساس ارزشمندی کارکنان، توجه و اهمیت دادن مدیران ارشد، فرصت ارتقا و انتصاب در جایگاه‌های مدیریتی، پاداش بر مبنای عملکرد، مشارکت کارکنان در سود و سهام و ... نمونه‌هایی از این انگیزاننده‌ها به شمار می‌آیند. در همه کشورهای دنیا و در همه بخش‌های دولتی و خصوصی، دو عامل ثبات و امنیت شغلی، حقوق و دستمزد عادلانه و مکفی، از مهم‌ترین انگیزاننده‌ها محسوب می‌شوند.

هدف اصلی سیستم‌های جبران خدمت و یا نظام‌های حقوق و دستمزد، پرداخت حقوق عادلانه و دستمزد (حق‌الزحمه) متناسب با تلاش‌ها و کوشش‌هایی است که نیروی انسانی در انجام وظایف و مسوولیت‌های سازمانی صرف می‌کند. تحقق این هدف اساسی، ضمن تأمین رفاه و آسایش نیروی انسانی، اهداف سازمان را محقق و وضع عمومی جامعه را بهبود می‌بخشد.

حقوق و دستمزد فراتر از ارضای نیازهای مادی زندگی کارکنان است زیرا در طرز سلوک و رفتار، سطح زندگی، سلامت روان و ... کارکنان و خانواده آنان تأثیر بسزایی می‌گذارد.

حقوق و دستمزد در مقابل کار انجام شده در فرایند تولید یا خدمات ارائه شده، به کارکنان پرداخت شده و سهم نیروی کار در فرایند تولید کالا یا ارائه خدمت را تعیین می‌کند.

طراحی دقیق سیستم حقوق و دستمزد و اجرای درست آن در انگیزش کارکنان و تحقق اهداف سازمان بسیار اهمیت دارد. سیستم های حقوق و دستمزد باید منطقی، انگیزاننده، عادلانه، رقابتی، اقتصادی و مکفی باشد.

میزان حقوق و دستمزد، انطباق آن با قوانین و مقررات، برقراری عدالت در پرداخت ها، اطمینان از صحت پرداخت ها و نحوه محاسبه آن، آشنایی با فرمول های محاسبه و به طور کلی آشنایی با حسابداری حقوق و دستمزد برای کارکنان و نیز کارفرمایان و در نهایت حسابداران، امری بسیار جدی و مهم است.

بسیاری از اعتصابات، شکایات، ترک خدمت، غیبت، نارضایتی شغلی، استرس های شغلی، تخریب اموال سازمان، ناکارآمدی و ... با سیستم حقوق و دستمزد ارتباط دارد.

این کتاب به نظام پرداخت حقوق و دستمزد پرداخته و تلاش شده است نحوه محاسبه حقوق و مزایا در دو بخش کارکنان قراردادی تابع مقررات کار و تامین اجتماعی و کارمندان ثابت و رسمی تابع قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (افته مورد بررسی شهرداری تهران) را با جزئیات تشریح نماید به گونه ای که هر یک از کارکنان راساً بتوانند با استفاده از این راهنمای محاسبات، دلایل تفاوت در پرداخت ها را درک، حقوق و مزایای خود را محاسبه و از صحت آن اطمینان حاصل نمایند.

نگارنده گان بر این باورند که آگاهی کارکنان از نحوه پرداخت حقوق و مزایا می تواند در تعمیق عدالت و ایجاد محیط سالم اداری و حذف شائبه های متداول (فقدان عدالت، تبعیض، پارتی بازی و ...) کمک شایانی نماید.

کتاب در ۷ فصل تنظیم شده است. در فصل اول مبانی قانونی حقوق و مزایای نیروهای تابع مقررات کار و تأمین اجتماعی مطرح شده است. فصل دوم به نحوه محاسبه آیتم های متعدد حقوق و مزایا (آیتم های مستمر شامل آیتم های قانونی، مزایای رفاهی، سایر مزایا و پرداخت های قانونی - آیتم های غیر مستمر - آیتم های ناشی از عرف و رویه کارگاه) اختصاص یافته است. در فصل سوم قوانین و مقررات اداری و استخدامی که مبانی قانونی نظام پرداخت کارکنان ثابت و رسمی است به صورت خلاصه مطرح و در فصل چهارم نحوه محاسبه حقوق و

مزایای آنان در دو بخش مستمر و غیر مستمر تشریح شده است. در فصل پنجم حسابداری حقوق و دستمزد مورد بحث قرار گرفته است. منابع مورد استفاده و مندرج در فصل ششم می‌تواند برای مطالعه بیشتر علاقه‌مندان مفید باشد. فصل هفتم تحت عنوان پیوست‌ها، مصوبات و مستندات مورد نیاز برای تسهیل در مراجعه متعدد و چندباره خوانندگان را فراهم می‌سازد.

امیدواریم این کتاب برای تمامی مدیران، کارشناسان و کارمندان دستگاه‌های اجرایی، شهرداری تهران و سایر شهرداری‌های کشور که در نظام پرداخت از قانون کار و تامین اجتماعی و نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت تبعیت می‌کنند و همه کسانی که در حوزه مدیریت منابع انسانی و واحدهای تخصصی حقوق و دستمزد و نظام جبران خدمت تلاش می‌کنند و همچنین دانشجویان رشته‌های مدیریت و حسابداری مفید و مؤثر واقع شود.

در پایان از همه دوستانی که در آماده سازی و انتشار این کتاب تلاش کرده‌اند سپاسگزاری می‌شود.

از تمامی همکاران ارجمند، خوانندگان گرامی، اندیشمندان و متخصصان بلند پایه حوزه مدیریت منابع انسانی و دانشجویان نکته‌سنج رشته‌های مدیریت و حسابداری انتظار دارد ما را از تذکر نقایص احتمالی و نیز انعکاس نقطه نظرات ارشادی، پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود محروم نسازند.

دکتر محمد صادقی - محسن صیدی

مرداد ماه ۱۴۰۱